

Et andet Mindretal (Breinholt), efter hvis nedenfor fremsatte Plan angaaende Tilvejebringelse af Jord for Landarbejdere det er en bestemt Forudsætning, at Jorden delvis skal tilvejebringes ved Hjælp af de i Udfastet nævnte frivillige Foreninger, har af denne Grund ligeledes fundet det fornødent, at der efter Udfastet gives direkte Udgang til Erhvervelse af Jord ved Foreningernes Hjælp.

Foruden Spørgsmaalet om Statens Hjælp til Tilvejebringelse af Husmandslodderne har tillige Spørgsmaalet om, hvor vidt der ved Planen burde gives Landarbejderne Udgang til paa gunstige Vilkaar at erhverve alt bestaaende Husmandsbrug eller til at tilvejebringe Jord til de forhaandenværende jordløse Huse, været særlig Genstand for Forhandling i Kommissionen.

Som det vil ses af den nedenfor af Kommissionens Flertal fremsatte Plan, gaa de i denne indeholdte Regler alene ud paa at tilvejebringe nye Husmandsbrug og finde herved Anvendelse paa Erhvervelsen af ældre Husmandsbrug eller sigte til at tilvejebringe Jord til de nuværende jordløse Huse.

Ogsaa paa dette Punkt have nogle af Kommissionens Medlemmer indtaget et afvigende Standpunkt, og selv inden for det Flertal af Kommissionens Medlemmer, som fremsætter den nedestaaende Plan, har der ytret sig nogen Stemning for at søge tilvejebragt en Ordning, hvorefter de bestaaende Husmandsbrug og navnlig de jordløse Huse kunde komme med ind under Planen.

Naar dette desuagtet ikke er sket, skyldes det for en Del Hensynet til Kreditforeningerne, idet der fra disses Side blev ytret Betænkelighed ved at anbringe saa store Laan, som foreslaas efter Planen, i Ejendomme med ældre Bygninger, hvor man savner den Garanti for Burderingssummens Paalidelighed, som ved de nyoprettede Husmandsbrug have gennem Købe- og Byggesum; imidlertid tror man dog, at det kunde være lykkelig ogsaa for disse Ejendommes Bedkommende at finde en for Kreditforeningerne tilfredsstillende Ordning, om end Vilkaarene, der maatte bydes, vilde være blevne noget mindre gunstige end de almindelige efter Planen.

Grunden til, at Flertallets Plan alene omfatter Erhvervelse af ny Lodder til Bebyggelse, maa derfor i det væsentlige søges i de Indvendinger, som inden for selve Kommissionens Flertal fremkom mod at udvide Planen som anført.

Den afgørende Indvending mod at give Udgang til at erhverve bestaaende Husmandsbrug var den, at, saafremt denne Udgang blev benyttet i større Maalestok, vilde Hovedhensigten med Planen, nemlig den at forøge Antallet af de gode, selvstændige Arbejderhjem paa Landet, blive forfejlet.

Vilde man aabne Udgang til paa de i Planen fastsatte Vilkaar at erhverve bestaaende Husmandsbrug, synes Følgen at maatte blive, at man ogsaa maatte give de Landarbejdere, der alt ere i Besiddelse af Hus og Jord, Udgang til de samme Begunstigelser for deres Ejendomme, som nu bydes de Landarbejdere, som det ved Planen tilsigtes at hjælpe til den mere selvstændige Stilling, som hine alt indtage.

At den Omkostning, at Planen saaledes efter Flertallets Vedtagelse ikke giver Udgang til at erhverve bestaaende Husmandsbrug, kan bidrage til at trykke Prisene paa disse og derfor være til Skade for Eieren af samme, er en Mulighed, som Flertallet i ethvert Fald ikke har fundet at kunne tillægge afgørende Betydning for sit Standpunkt.

Hvad angaar Spørgsmaalet om ved Planen at søge tilvejebragt Jord til de jordløse Huse, har man her været paa det rene med, at Planen vilde kunne aabne Udgang hertil uden at komme i Strid med Kommissionens Opgave og Formaalet for denne.

Flertallet har ogsaa fundet det ønskeligt at kunne medtage disse Huse. Da Sikkerheden for de Midler, der skulde anbringes i disse Ejendomme, dog maatte anses for at være noget for ringe til, at de opstillede Regler fuldt ud kunde gøres anvendelige i dette Tilfælde, og da Forholdene i Birteligheden vistnok er det, at der næppe hyppigt med Jordel kan henlægges Jord til disse Huse, har man dog fundet det rettest ikke at medtage dem. Grunden til, at det som oftest vilde være vanskeligt at knytte et hensigtsmæssigt Husmandsbrug til et jordløst Hus, er, at Bygningerne sjældent eller aldrig ville være tilstrækkelige til at drive Jorden, hvorfor Tilbygning og mulig en hel Ombygning vil være nødvendig, samt at den Hovedfordring, om hvilken man fra alle Sider i Kommissionen har været enig, nemlig, at Husmandslodders Bygninger skulde ligge paa eller i umiddelbar